

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.006.14.2017
P/17/107

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/17/107 – Realizacja zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gmin wiejskich.

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Kontroler Paweł Pawlak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/58/2017 z dnia 12 maja 2017 r.
(dowód: akta kontroli str. 1)

Jednostka kontrolowana Zakład Usług Wodno-Ściekowych Sp. z o.o. w Słubicach, ul. Krótka 9, 69-100 Słubice (dalej *Spółka*).

Kierownik jednostki kontrolowanej Kazimierz Góra, Prezes Zarządu Spółki (dalej: *Prezes*) od dnia 1 kwietnia 1996 r.
(dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna¹

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, ocenia realizację wniosków pokontrolnych przez Zakład Usług Wodno – Ściekowych Sp. z o.o. w Słubicach. Spółka wykonała bądź jeszcze realizuje wnioski z kontroli P/17/107 – Realizacja zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gmin wiejskich oraz rzetelnie poinformowała NIK o zamierzeniach w celu realizacji wniosków pokontrolnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykonanie wniosków NIK z kontroli P/15/110 - Realizacja zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gmin województwa lubuskiego

Opis stanu faktycznego W wystąpieniu pokontrolnym NIK nr LZG.410.006.03.2015 z 31 sierpnia 2015 r. sformułowane zostały cztery wnioski pokontrolne, tj. o:

- 1) Rozważenie możliwości formalnego uregulowania funkcjonujących stref ochronnych ujęć.
- 2) Dostosowanie postanowień obowiązujących umów do zgodności z wymogami prawa
- 3) Uzyskanie wymaganych pozwoleń wodnoprawnych.
- 4) Prowadzenie regularnej kontroli ilości i jakości odprowadzanych ścieków oraz kontroli przestrzegania warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 3-7)

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

W odniesieniu do wniosku nr 1 ustalono w toku niniejszej kontroli, że wniosek ten został zrealizowany. Spółka dla wszystkich ujęć posiadała decyzje Starosty Słubickiego o ustanowieniu strefy ochronnej - bezpośredniej (art. 52 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne²) wydane w okresie grudzień 2015 - czerwiec 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 123-145)

W odniesieniu do wniosku nr 2 ustalono, że Spółka dostosowała postanowienia wzorca umowy (o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzenie ścieków) do zgodności z wymogami prawa, eliminując z treści wzorca zapisy (4 klauzule niedozwolone). Wniosek jest w trakcie realizacji, gdyż na koniec I półrocza 2017 r. umowy z treści których wyeliminowano niezgodne z przepisami zapisy posiada ok. 17% odbiorców. Według Prezesa Spółki proces wymiany umów z odbiorcami potrwa do końca 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 18-24, 55)

W odniesieniu do wniosku nr 3 ustalono, że Spółka posiada aktualnie ważne pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód dla wszystkich 5 użytkowanych ujęć wody. Ważność pozwoleń upływa w okresie 2034-2037. W grudniu 2015 r. Spółka uzyskała brakujące pozwolenie wodnoprawne na pobór wód z ujęcia w m. Golice. Natomiast w okresie 2016 – I półrocze 2017 wystąpił jeden przypadek przerwy (29 dni) w posiadaniu ważnego pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód (ujęcie w m. Lisów). Ważność wygasłego pozwolenia upływała 25.01.2017 r. zaś decyzja o udzieleniu pozwolenia wodnoprawnego na kolejny okres wydana została przez Starostę Słubickiego 24.02.2017 r. Szacowany pobór wody za ww. okres wyniósł 681 m³.

(dowód: akta kontroli str. 58-122)

W odniesieniu do wniosku nr 4 ustalono, że Spółka prowadziła regularną kontrolę ilości i jakości odprowadzanych ścieków oraz kontrolę przestrzegania warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych. W okresie 2016 – I kwartał 2017 r., w pobranych próbkach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto Spółka opracowała bazę danych o podmiotach na terenie gminy mogących wprowadzać ścieki przemysłowe do urządzeń kanalizacyjnych oraz poradnik dla podmiotów - producentów ścieków komunalnych i przemysłowych, a w II połowie 2016 r. przeprowadziła stosowne kontrole (objęte wnioskiem pokontrolnym nr 4) u wytypowanych podmiotów.

(dowód: akta kontroli str. 25-54)

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Stosownie do art. 122 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 37 pkt 1 ustawy - Prawo wodne pozwolenie wodnoprawne jest wymagane na szczególne korzystanie³ z wód.

W okresie pomiędzy 26.01.2017 a 24.02.2017 r. Spółka nie posiadała ważnego pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód – pobór wód z ujęcia (w m. Lisów). Spółka wniosek o wydanie pozwolenia złożyła 21 października 2016 r. Starostwo wezwało do uzupełnienia wniosku pismem z 4 listopada 2016 r. Ze względu na konieczność wykonania badań hydrogeologicznych uzupełniony wniosek złożony został 16 stycznia 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 56-68)

W powyższej kwestii Prezes Spółki wyjaśnił: *Starostwo (...) zażądało wskazania dokumentacji na okoliczność, że miejsce wprowadzenia ścieków oddzielone jest*

² J.t. Dz.U. z 2017 r., poz.1121.

³Szczególnym korzystaniem z wód jest m.in. pobór wód podziemnych.

warstwą gruntu o miąższości co najmniej 1,5 m od najwyższego poziomu wodonośnego wód podziemnych. Nie mieliśmy świadomości że taka dokumentacja będzie wymagana. Wykonanie odwiertu i dokumentacji hydrogeologicznej okazało się być czasochłonne (niezbędne osoby z uprawnieniami, uzyskanie kolejnych decyzji). W związku z wystąpieniem okoliczności o których wyżej nie było możliwe uzyskanie pozwolenia w wymaganym terminie. Po uzyskaniu dokumentacji uzupełniony wniosek złożony został przed upływem terminu ważności pozwolenia tj. 16.01.2017 r., gdzie ważność upływała z dniem 25.01.2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 15)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Prawdliwość informacji przesłanych do NIK o wykonaniu wniosków pokontrolnych

Opis stanu faktycznego

Spółka przesłała do NIK pismo z 28.09.2015 r. (uzupełnione 15.10.2015 r., 14.04.2016 r. i 05.07.2016 r.) w zakresie realizacji wniosków informując m.in., że:

1) Podjęto działania kontrolne w zakresie ilości i jakości odprowadzanych ścieków bytowych i ścieków przemysłowych.

Spółka rzetelnie poinformowała o podjęciu działań w celu realizacji tego wniosku, opracowała harmonogram działań, wystąpiła do podmiotów mogących wprowadzać ścieki przemysłowe do urządzeń kanalizacyjnych i przeprowadziła kontrole.

2) Uzyskała pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód dla ujęć, której ich nie posiadały w toku kontroli NIK w 2015 r.

Wniosek ww. został zrealizowany. Jednakże Spółka nie posiadała ważnego pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód stosownie do wymagań art. 122 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 37 pkt 1 ustawy Prawo wodne na pobór wód dla jednego z ujęć (m. Lisów), dla którego ważność pozwolenia upłynęła 25.01.2017 r.

3) Dostosowała postanowienia wzorca umownego dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i rozpoczęła proces wymiany dotychczasowych umów z odbiorcami. Umowy zawierane z nowymi odbiorcami nie posiadają postanowień zakwestionowanych przez NIK w toku kontroli z 2015 r.

4) Do końca I połowy 2016 r. brakujące decyzje wyznaczające strefy ochronne (bezpośrednie) dla wszystkich ujęć zostały wydane, a Spółka rzetelnie poinformowała o podjęciu działań w celu realizacji tego wniosku i ww. działania zrealizowała.

(dowód: akta kontroli str. 3-14)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

3. Podstawowe dane finansowo-ekonomiczne

Opis stanu faktycznego

Dostępność sieci wodociągowej w gminie wynosi 100%. Przybliżona struktura wiekowa sieci wodociągowej to przewody o wieku do 20 lat – 36,2%, przewody o wieku 20 ÷ 60 lat – 21,4 %, przewody o wieku 60 lat ÷ 80 lat – 22,4%, o wieku więcej niż 80 lat – 20,1%.

W Spółce zarówno produkcja (odpowiednio w latach 2014 - 2016: 1.635,4 tys. m³, 1.717,1 tys. m³, 1.805,4 tys. m³), jak i sprzedaż (odpowiednio 946,3 tys. m³, 994,3 tys. m³ i 1.091,1 tys. m³) utrzymują się na zbliżonym poziomie.

Średni czas usunięcia awarii w badanym okresie wyniósł 4 godziny, a wskaźnik awaryjności⁴ sieci 0,17.

Spółka za lata 2014-2016 posiadała dodatni wynik finansowy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

(dowód: akta kontroli str. 16-17)

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości:

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

IV. Wniosek

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵ (*ustawa o NIK*), wnosi o: składanie wniosków o uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód z wyprzedzeniem, w terminach zapewniających ciągłość posiadanych pozwoleń.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Obowiązek poinformowania
NIK o sposobie wykonania
wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 7 lipca 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Kontroler
Paweł Pawlak
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Zbysław Dobrowolski

.....
podpis

.....
Podpis

⁴ Liczba uszkodzeń/km/rok.

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

